

Stärkt rätt till personlig assistans – ökad rättssäkerhet för barn, fler grundläggande behov och tryggare sjukvårdande insatser. SOU 2021:37

Utredningen har sett över vissa frågor inom personlig assistans enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, de är:

- Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvårdsinsatser
- Stärkt rätt till personlig assistans för behov av hjälp med tillsyn
- Översyn av hur föräldraansvar vid bedömning av barns rätt till personlig assistans kan smalnats av

Sammanfattning

Region Västerbotten välkomnar översynen av nuvarande lagstiftning för att stärka den personliga assistansen inom vissa områden. En uppdaterad och bättre fungerande lagstiftning behövs med hänsyn tagen till annan lagstiftning och som tillkommit på senare år, till exempel patentlagstiftningen och lagen om barns rätt. Regionen ser fördelar med att utredaren föreslår att en lagstiftning ersätter nuvarande föreskrift avseende egenvård.

Konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt barns rättigheter är utgångspunkt för utredningen och anger riktningen för utformning av verksamheten. Att invånare kan och får ta ansvar för sin egen hälsa, och får det stöd de behöver, är också målbilden för regionens hälso-och sjukvård.

Utredningen har kontinuitet, förutsägbarhet, kvalitet och rättssäkerhet som viktiga parametrar att utgå ifrån vid utformning av ny lagstiftning. Regionen vill särskilt lyfta fram att även samordning och samverkan är centrala aspekter att ta med vid översynen av nuvarande lagstiftning.

Stödet ska vara individuellt utformat, personligt anpassat, bidra till självständighet och kunna ges i olika situationer när annan lagstiftning inte räcker till för att tillgodose personens behov.

Regionen har valt att i huvudsak yttra sig i de delar som handlar om personlig assistans för stöd vid egenvårdsinsatser.

Stärkt rätt till personlig assistans för stöd vid egenvårdsinsatser

Regionen ser fördelar med att nuvarande egenvårdsföreskrift ersätts med en egenvårdslag. Ansvarsnivån blir tydligare exempelvis avseende kravet på vad samverkan ska innefatta i samband med bedömning och planering av egenvårdsinsatser när personen behöver hjälp.

Regionen anser att föreslagen definition av egenvård inte tydligt beskriver att det avser den egenvård som bedömts av legitimerad hälso-och sjukvårdspersonal. Det innebär att den föreslagna termen fortsatt kan ihopblandas och ha flera betydelser. Regionen föreslår att egenvårdstermen i lagförslaget ändras till exempelvis, "bedömd egenvård". Alternativt att en vägledning tas fram för att

skilja de olika innebörderna av begreppet egenvård. Region Västerbotten föreslår att bevarad patientsäkerhet fortsatt ingår i definitionen av egenvård.

I lagförslaget framgår vad som avses när egenvård utförs inom ramen för yrkesutövningen, vilket är positivt. Däremot saknas en beskrivning av vad som avses när andra än yrkesutövare, exempelvis närstående, föräldrar volontärer mm, utför egenvården.

Förslaget om egenvårdslag har tagits fram i samband med stärkt rätt till personlig assistans för barn. Men behov finns även av ett förtydligande avseende utförande av egenvård inom ramen för socialtjänst och människor i alla åldrar. Regionen ser även ett behov av klargörande i gränssnittet mellan medicintekniska hjälpmedel och egenvård.

Nya grundläggande behov och principen om föräldraansvar

Regionen delar ser positivt på förslaget att utvidga och förtydliga vad som ingår i grundläggande behov. Det stärker rätten till assistans och ger bättre förutsättningar för en effektiv och rättssäker handläggning där väntan på beslut om insatser bör kunna kortas. Även förslaget om schabloniserat föräldraavdrag bör innebära ökad förutsägbarhet vid bedömning av rätten till insatser för såväl handläggare som familjer. Barnen ges också möjlighet till att ha föräldrar som utövar föräldraskap i stället för att ägna all sin tid åt assistansliknande insatser. Barn med omfattande stödbehov ges även ökade möjligheter att växa upp i föräldrahemmet

Sammantaget ger förslaget bättre förutsättningar till förutsägbarhet både vid bedömning och utförande av personlig assistans. Det i sin tur är en betydande faktor för att barn och föräldrar ska ges möjlighet till och ett fungerande vardagsliv, med god hälsa och i gemenskap med andra.